

[Finansministeren.]

delse, er altså spørgsmålet om den påstående tvangsopsparing. Hvem betaler? Der vil jeg først stille det spørgsmål: hvordan skabes kapitalerne i det moderne samfund? Det er nok et spørgsmål, som man må have lov at stille til en del af de økonomer, der har udtalt sig i den senere tid. Skabes disse kapitaler af samfundets virksomhedsindehaverne alene? Svaret må være et klart nej. Kapitalerne skabes i det moderne samfund ved et samvirke mellem mange faktorer. Hvis man ser på, hvordan en moderne virksomhed opstår og udvikles, vil man hurtigt opdage, at det ikke kun er ved en enkelts indsats. Nøjsomhed og sparsommelighed kan være gode dyder også i vore dage. Men er det ikke rigtigt, når jeg siger, at det i dag mere er et spørgsmål om at have de rigtige ideer, om planlægning, om finansiering, det vil sige have de rigtige bankforbindelser, der er afgørende for en virksomheds vækst og udvikling og dermed også afgørende for investeringerne og kapitaldannelsen? Det er også et spørgsmål om organisation, om produktudvikling og meget andet. Endelig kan vi tilføje, at også samfundets indsats med uddannelse og meget andet er med til at skabe den fremgang og den kapitaldannelse, der finder sted i virksomhederne.

Derfor vil jeg gerne sige som led i den almindelige økonomiske debat, der har været om økonomisk demokrati, at det er en gammeldags opfattelse, der kommer til udtryk, når man ligesom synes, at det er den enkelte nøjsomme kapitalist, der skaffer kapitalerne til veje, helst hjulpet af andre dele af befolkningen der også nøjsomt sparer pengene op. Investeringerne i det moderne samfund er simpelt hen en funktion af efterspørgslen og af de manges samvirke i virksomhederne, og kapitaldannelsen er simpelt hen et resultat heraf.

Så kommer man måske til kernen i sagen, nemlig at trods dette opnår lønmodtagerne, og det vil sige arbejderne og funktionærerne, normalt ingen direkte andel i disse kapitaler og deres tilvækst. Kravet nu gælder, at lønmodtagerne skal have en rimelig andel i den kapitaltilvækst, som de selv i høj grad er med til at skabe direkte og indirekte. Her tænker jeg også på funktionærgrupperne — det synes jeg også de konservative skulle tænke lidt på — alle de funktionærer, der i

dag ude i vore virksomheder er med til at skabe og videreføre disse virksomheder, er i høj grad også med til at skabe kapitalerne.

Nu taler man om, at ØD-forslaget blot er en ny form for tvangsopsparing. Den ene side er investering, den anden side er opsparing. Jeg vil sige, at det er at vende tingene fuldkommen på hovedet at kalde dette tvangsopsparing. Det er en af de fejltagelser, der gøres i disse dage. Sagens kerne er, at lønmodtagerne allerede i det samfund, vi lever i nu, det såkaldte liberale samfund med den liberale markedøkonomi, præsterer en tvangsopsparing, uden at en finansminister behøver at gennemføre nogen lovgivning herom. Hvordan foregår den? Den foregår først og fremmest over prisdannelsen. Det er gennem prisdannelsen, at avancerne og profitterne og derigennem en væsentlig del af den opsparing skabes, som bruges af virksomhederne til investering. Men så det, hr. Niels Helveg Petersen var inde på, da han sagde, at en finansminister meget vel kunne tænkes fremover, hvis forbruget er for stort, at sige: så strammer vi lige på skatteskruen — altså det der hedder finanspolitik, overskud på statens og på kommunernes budgetter — ja men det er også lønmodtagerne, der i allerhøjeste grad er med til gennem denne finanspolitik og disse kasseoverskud at skabe den opsparing, som bliver til investering og kapital i virksomheder, som lønmodtagerne ingen ejendomsret får til. Læg mærke til det, for det er kernen i sagen. Den kapital, der skaffes gennem prisdannelsen, profitten, avancen eller merværdien, som nogle måske ville kalde det, hvis de ville udtrykke sig på gammeldags marxistisk facon, får lønmodtagerne ingen andel i. Situationen i dag er altså den, at de 80 pct. af befolkningen tvinges til — ud over den opsparing, de personlig udfører i et omfang af 3 milliarder kr. — gennem prisdannelse, finanspolitik osv. at medvirke til en opsparing, der giver til resultat, at vi får den forøgede kapitaltilvækst, som vi skal have — det vil jeg gerne understrege — og som vi måske skal have i endnu højere grad i de kommende år for at klare vores økonomiske problemer.

Derfor er det simpelt hen et retfærdighedskrav, vi møder frem med i dag, ikke om en ny tvangsopsparing, men om, at den tvangsopsparing, som lønmodtagerne under